

Samenvatting van de preek over zondag 37 van de Heidelbergse catechismus

Lezen: Deuteronomium 6:10-13, Mattheüs 5:33-37 en Hebrëeën 6:13-20

Zondag 37 borduurt verder op zondag 36, over het niet zomaar gebruiken van de Naam van de HEERE.

Thema: *de Bijbelse eedzwering*

1. waarom dat soms nodig is

Achtergrond van de vraag over de eed: de 'dopers' in de tijd van de Reformatie; een radicale beweging met eigenzinnige opvattingen. Ze wezen ook de eed af. Een belofte moet genoeg zijn. Ze beriepen zich daarbij op Mattheüs 5.

Toch zegt de Bijbel meer. Er is een vorm van gelovig eedzweren, die de overheid (Gods dienaar, Rom. 13) van haar onderdanen mag vragen.

Dat heeft te maken met de verdorvenheid van ons hart (zie ook art. 36 Ned. Geloofsbelijdenis). Soms moet de overheid vragen om trouw (in een overheidsambt) en waarheid (voor de rechtbank) te bevestigen door een eed.

In het paradijs was dat niet nodig. Maar we hebben geluisterd naar de vader van de leugen (de duivel) en zijn daarom niet betrouwbaar meer. Daarom is een eed soms nodig. Dat kan bijvoorbeeld ook in oorlogstijd nodig zijn.

Zo'n manier van eedzweren is tot Gods eer. We zweren bij Hem Die hoger is dan wijzelf; Die ons doorgrondt en kent (Ps. 139). We erkennen daarmee: God is de hoogste Instantie (zie ook Deut. 6:13v en 10:20v).

Met zo'n eed wordt ook het heil van de naaste gediend. Als mensen de eed respecteren, bindt dat de samenleving samen. Dan is er nog een zekere huiver voor de leugen.

2. hoe dat kan

'Die eed is in Gods Woord gegrond...'

Maar de woorden van Jezus in Mattheüs 5 dan: 'Zweer in het geheel niet...'? Het gaat daar niet over het zweren in raadzaal of rechtszaal, maar in de onderlinge omgang. Dus zomaar.

De Joden hadden allerlei afgeleide eedformules bedacht (zie Matt. 5:34-36), die een beetje minder serieus waren. Tegen die praktijk verzet de Heere Jezus Zich.

Laten wij ook in ons onderling spraakgebruik oppassen voor woorden als 'ik zweer het je'.

Wees eenvoudig, eerlijk en betrouwbaar. Dan hebben we geen krachttermen nodig. Voorbeelden van lichtvaardig zweren: Jifta (Richteren 11 : 30, 31 en 35) en Herodes (Matt. 14:7).

Voorbeelden van gelovig zweren: Jakob (Gen. 31:53) en de Heere Jezus.

Christus legde de eed af voor Kajafas dat Hij de Christus, de Zoon van God is (Matt. 26:63v).

Hij, de Waarheid in eigen Persoon, bevestigt trouw en waarheid voor de oren van een zondig mens, tot Gods eer en tot heil van de naaste.

3. wat dat betekent

Met de eed zeggen we: 'Ik sta en spreek hier voor het aangezicht van die God Die dwars door mij heen kijkt. Zo zal ik eenmaal staan voor de rechterstoel van Christus. Ik roep al Zijn straffen over mij in indien ik vals zweer'.

Daarom is een meineed (valse eed) een kwaad met ernstige gevolgen. We ontheiligen daarmee Gods Naam (Lev. 19:12).

In de kerk steken we nooit onze vingers op om te zweren. Waarom niet? Omdat we daar rechtstreeks voor Gods aangezicht staan. Onze ja-woorden in de kerk hebben de kracht van een eed. God was Getuige!

Denk aan onze ja-woorden bij de doopvont, op de huwelijksdag, toen we belijdenis aflegden, als ambtsdrager bevestigd werden. Wat brachten we ervan terecht?

Klagen onze ja-woorden ons aan? Belijd het voor de Heere en klem u aan Hem vast. Hij heeft Zelf gezworen! Dat deed Hij om ons, leugenachtige mensen, tegemoet te komen.

Zie Hebr. 6. Hij onderstreept Zijn belofte met een eed. Zoals we het bij de doop horen. Zie ook Ezechiël 33:11.

'...opdat wij, door twee onveranderlijke dingen waarin het onmogelijk is dat God liegen zou, een sterke troost zouden ontvangen' (Hebr. 6:17,18).

Hij zweert. Negatief, als we volharden in ongeloof: 'Ik heb gezworen in Mijn toorn: nooit zullen zij tot Mijn rust ingaan' (Ps. 95, Hebr. 4).

Maar Zijn eedzwering is positief voor allen die tot Christus vluchten. Zie bijv. Jesaja 54:9.

Mijn enige troost is: 'de Getuige in de hemel is getrouw'.

Christus heeft voor mij Zijn eed gestand gedaan op Golgotha. Hij wil mij vernieuwen naar Zijn beeld. Dan leg ik de leugen af en spreek de waarheid. Zoals het van de eerste christenen werd gezegd: 'Alles wat zij zeggen is vaster dan een eed'.

O Zoon, maak mij Uw beeld gelijk!

Enkele vragen voor persoonlijke of gemeenschappelijke bezinning

1. Wat zegt het dat in voorkomende gevallen steeds meer mensen kiezen voor het geven van een belofte in plaats van het afleggen van een eed?
2. Soms zegt iemand: 'Ik geef geen ja-woord meer, want ik kan me er toch niet aan houden' (ik ga ongehuwd samenwonen in plaats van trouwen, ik doe geen belijdenis). Wat zou u daarop antwoorden?
3. Welke troost put u uit de eedzwering van de Heere?
4. Kunnen we volgens u zeggen: 'Een christen is een betrouwbaar mens'? Of zijn die er op aarde niet?

Voor de kinderen:

- Bij welke gebeurtenissen geven mensen in de kerk een ja-woord aan de Heere? Wat beloven ze dan? Hoe kunnen ze ook echt dóen wat ze beloofd hebben?